

MILJÖBERÄTTELSE 2019
LISEBERG AB

Liseberg

Miljöberättelse 2019

Lisebergs miljöarbete

Liseberg arbetar aktivt, systematiskt och långsiktigt med miljöfrågor och miljöarbetet utgör en viktig del av verksamhetens hållbarhetsarbete.

Två viktiga utgångspunkter i miljöarbetet är dels verksamhetens miljöpåverkan och dels intressenternas krav, i första hand krav från ägare och olika myndigheter. Liseberg arbetar för att kontinuerligt förbättra resultaten inom miljöområdet och systematiskt förebygga och minska den samlade miljöbelastningen.

Miljöarbetet bedrivs utifrån ett dokumenterat miljöledningssystem som består av ett hållbarhetsdirektiv och flera olika anvisningar. 2018 antogs Lisebergs utvecklingsplan hållbarhet, med långsiktiga mål inom alla tre hållbarhetsdimensioner. Målen ska uppnås senast 2025. Ett mål är ”Vi har så liten miljöpåverkan som möjligt”, med totalt åtta delmål:

- Lisebergs verksamhet är 100% klimatneutral
- Det hållbara resandet till och från parken har ökat
- >80% miljömärkt eller på annat sätt miljöanpassat sortiment
- Inga engångsartiklar i plast
- 30% lägre energiförbrukning jämfört med 2015
- 100% av Lisebergs nyproduktion av byggnader uppfyller kraven för miljöcertifiering
- 50% lägre andel osorterat avfall än 2018
- 5% mindre matavfall varje år

Dessa delmål är numera i fokus för Lisebergs miljöarbete istället för de prioriterade områden som varit i fokus tidigare. De prioriterade områdena representerar dock Lisebergs betydande miljöaspekter och är därmed fortfarande viktiga för miljöarbetet, vilket framgår av den senaste miljöutredningen. De prioriterade områdena styrs i första hand genom anvisningar i miljöledningssystemet.

2019 var första året som Liseberg jobbade med utvecklingsplan hållbarhet, och sammanfattningsvis så har arbetet kommit igång bra för de flesta delmål. Under rubriken nedan kan du läsa mer om några av delmålen. För mer utförlig information hänvisas till 2019 års hållbarhetsredovisning.

Utöver att miljöarbete initieras och drivs övergripande på företagsnivå, finns det också flera exempel på initiativ och projekt som bedrivs runt om i parken. Bland annat har Affärsområde Restaurang utökat inköpen av s.k. matsmarta livsmedel, d.v.s. sådana livsmedel som riskerar att bli matsvinn hos grossister.

Hela Lisebergs verksamhet är miljödiplomerad enligt Svensk miljöbas kravstandard. 2019 års revision resulterade återigen i ett förnyat miljödiplom som är giltigt till den 30 juni 2020. Under hösten 2019 har diskussion påbörjats om Liseberg ska gå över till en ISO-certifiering som är mer anpassad för Lisebergs verksamhet. Fortsättning följer.

Genomförda förbättringar

Under året har flera förbättringar genomförts, både avseende miljöledningssystemet och delmålen i utvecklingsplan hållbarhet i syfte att minska verksamhetens miljöpåverkan.

Nedan redovisas ett urval av de åtgärder och insatser som gjorts.

- Ny anvisning för energi har upprättats och införts. Övriga styrdokument har reviderats.
- Lagefterlevnadskontroll har genomförts. Granskningen resulterade bl.a. i att uppdatera och ta fram nya energideklarationer.
- 2019 var första året med intern miljörevision. Resultatet visade på gott engagemang och aktivt arbete med miljö- och hållbarhet inom reviderade enheter. Även ett antal förbättringsområden identifierades, som t ex förbättra arbete med mål och handlingsplaner i olika delar av organisationen. I och med att arbetet med utvecklingsplan hållbarhet har fortskridit under året bedöms detta arbete gå i en positiv riktning.
- En klimatutredning har genomförts som kommer ligga till grund för det fortsatta arbetet med delmålet "Lisebergs verksamhet är 100% klimatneutral". Utredningen visar att Lisebergs totala klimatpåverkan är ca 44 500 ton koldioxidekvivalenter, och den största delen av detta kommer från våra gästers resor till och från parken.
- Ett antal energieffektiviseringsåtgärder har genomförts. Bland annat har Spelhuset försetts med värmepumpar för uppvärmning och byggnaden Storgatan Söder har fått ett nytt ventilationssystem, vilket har medfört en lägre energiförbrukning.
- Den totala energiförbrukningen har minskat med ca 11% jämfört med 2018. Detta beror framför allt på rivningen av Lisebergshallen och Saabs gamla fabriker.
- Flera cykelåtgärder riktade till de anställda har genomförts. Bland annat anordnades en cykeldag i början av året och en cykelutmaning har pågått under hela året. Liseberg är också sedan 2019 en Cykelvänlig arbetsplats (nivå två av tre möjliga).
- Arbetet med att fasa ut och minska antalet kemikalier har fortsatt. Under hösten anordnades en intern konferens för Lisebergs kemikalieansvariga med fokus på substitution, det vill säga utbyte, av farliga kemikalier. Jämfört med tidigare år är minskningen 2019 inte lika stor, antagligen en följd av att vi har jobbat med frågan i många år och nu börjar komma i fas.

- Liseberg har fortsatt att skänka möbler och inventarier via Göteborgs Stads bytessajt Tage på ungefär samma nivå som 2018, vilket medför till ökad resurshushållning inom Liseberg och i stadens övriga verksamheter.
- Källsortering för gäst och antalet pantkärl i parken har förbättrats 2019.
- Insamlingen av pant för parken och boendeanläggningarna har ökat med 34% jämfört med 2018. I bara parken har pantinsamlingen ökat med 98% under samma period.
- Arbetet med att införa konceptet "Avfallssnålt kontor" har påbörjats hösten 2019 och planeras vara klart våren 2020. Detta har bland annat inneburit att vi tagit bort alla papperskorgar på kontoren och att vi minskat användningen av engångsartiklar i våra personalutrymmen.
- Arbetet med engångsartiklar har tagit fart under året. Ett gediget jobb, framför allt inom Fastfood men även många andra delar av organisationen, har gjorts för att ta bort, minska användningen samt byta till mer hållbara material. Arbetet kommer fortsätta med fokus att minska användningen och ersätta engångsartiklar i plast.
- Restaurangerna Trebello och Köket har varit piloter för ett system där matsvinn registreras och visualiseras med syfte att minska matavfallet.
- Ett nudgingprojekt genomfördes på Café Taube med syfte att öka försäljningen av vegetariskt. Projektet blev lyckat: försäljningen av vegetariska rätter ökade med 76% under projektets gång. Lärdomar från projektet ska användas i det fortsatta arbetet.
- Lisebergsbyns kök och Korvhallen är numera MSC-certifierade, vilket innebär att Liseberg nu har totalt 14 MSC-certifierade enheter.
- Inköpen av ekologiska livsmedel har procentuellt sett minskat även under 2019. En utmaning är att det finns få ekologiska alternativ för Fastfood, som står för de största inköpen. Däremot har andelen "matsmarta" inköp ökat. Matsmart innebär inköp av svinn från grossister, vilket medför mindre svinn i leverantörsledet och är även ett miljö- och klimatsmart alternativ.
- Från och med Jul på Liseberg 2019 är nästan 100% av våra granar KRAV-märkta.
- Från och med Jul på Liseberg 2019 består vår julbelysning av 100% energieffektiv LED-belysning.

Miljönyckeltal

	2016	2017	2018	2019
Andel miljöutbildad personal (%)	100	100	100	100
Andel ekologiska* inköp livsmedel (% av inköpskostnad**)	43	36	34	33
Energiförbrukning totalt (MWh)	31 461	30 210	30 619	27 299
Energiförbrukning Parken (MWh/öppettimmar)	16,0	15,3	15,4	13,6
Energiförbrukning Hotell Liseberg Heden (kWh/uthyrda enheter)	41	43	45	43
Energiförbrukning Lisebergbyn m.fl*** (kWh/uthyrda enheter)	27	28	28	27
Totalt antal unika kemikalier som används i verksamheten (st)	521	583	517	507
Antal kemikalier inneh. utfasningsämnen (st)	27	33	10	11
Antal kemikalier inneh. ämnen på SIN-listan (st)	105	109	74	69
Antal kemikalier inneh. prioriterade riskminskningsämnen (st)	164	194	166	157
Avfallsmängder**** (kg/gäst)	0,6	0,5	0,6	0,6
Restavfall (% av totala mängden avfall)	19	19	21	18
Fint brännbart (% av totala mängden avfall)	23	23	17	19
Farligt avfall***** (% av totala mängden avfall)	0,9	0,5	3,8	1,6
Pantinsamling till välgörande ändamål (antal förp)	63 022	101 273	129 835	173 771

* Aktuella märkningar: EKO, KRAV, Fair Trade, MSC, ASC, Rain Forest Alliance, Cocoa Life

** Omfattar våra tre största affärsområden inom mat och dryck (Restaurang, Fastfood, Spel) och inköp från tretton stora leverantörer

*** Inkluderar även Lisebergs Camping Askim Strand

**** Nytt sätt att beräkna total avfallsmängd, vilket gör att siffrorna i 2019 års miljöberättelse skiljer sig från tidigare år.

***** Nytt sätt att sammanställa mängd farligt avfall sedan 2018 som innefattar fler fraktioner.

Upprättad av Sonja Jonasson den 22 januari 2020

Utvärderad och godkänd av företagsledningen den 5 februari 2020